

10. NEMZETKÖZI KRAFT-KONFERENCIA

Az együttműködés új dimenziói: városok, tudásközpontok
és kulturális örökség a Pannon régióban és azon túl

Kőszeg, 2024. december 2-4.

10. Nemzetközi Kraft-konferencia

Az együttműködés új dimenziói: városok, tudásközpontok és kulturális örökség a Pannon régióban és azon túl

Új utak, feltáratlan lehetőségek

Kőszeg, 2024. december 2-4.

A tizedik, *Az együttműködés új dimenziói* című konferencia célja a kulturális örökség-alapú város- és területfejlesztés kihívásainak, eredményeinek és lehetőségeinek megragadása nemzetközi példákon át a helyi jó gyakorlatok bemutatásáig. A jubileumi rendezvény jó alkalom a visszatekintésre, de a múlt mellett a jelen és a jövő terveinek áttekintésére is: a konferencia során felidézünk, honnét indult a Kraft-program, milyen fontos mérföldkövek segítették, hol tartanak a jelen kutatásai és milyen feladatokon dolgoznak az Intézet kutatói.

A három nap a Kreatív város – fenntartható vidék (Kraft) koncepció mentén összefűződik, de más-más fókusszal szerveződik. Az első nap témája a regionális tudomány a hazai és cross-border együttműködések tükrében: Rechnitzer Jánosra, a Széchenyi Egyetem professzor emeritusára emlékezünk áttekintve munkásságának a tudományra kifejtett hatását, felidézve az FTI-iASK kötelékében végzett kutatási tevékenységét az Intézet Szigetköz-kutatását összegző tanulmánykötet bemutatójával, és az azt követő interaktív kerekasztal-beszélgetéssel.

A konferencia második napja a Kraft fejlődéstörténetén vezet végig hazai és nemzetközi projektek mentén, célunk a kezdeteket megidéző kerekasztaltól a jelenlegi eredményeken, friss projekteken keresztül eljutni a tudásalapú tervezés és együttműködés jövőbeli feladataihoz. Terveink – Kőszeg város komplex felmérése, és az átfogó, interdiszciplináris Szigetköz-feltárás folytatásának és egyben tükrének tervezett Csallóköz-kutatás – ismertetése mellett helyi jó gyakorlatok is bemutatkoznak. A nap a Columbia Egyetem professzorai, Márka Zsuzsa és Márka Szabolcs nyílt előadásával zárul. A világhírű kutatók előadásai bepillantást engednek a csúcstudomány berkeibe és ízelítőt adnak a felfedezés örömeiből, de különös hangsúlyt kap majd előadásukban a kutatás-tudomány-oktatás összefüggő szövetének szerepe is.

A zárónap bepillantást enged a tervekbe a tudásközpontok jövőbeni szerepével a középpontban: az International Synergy Campus projekt bemutatása mellett Philippe De Lombaerde, az ENSZ Egyetem regionális tudománnyal (UNU-CRIS) foglalkozó Intézetének vezetője lesz előadónk, majd Daniel Brooks, a Torontói Egyetem professzorának gondolatai vezetnek vissza a globális kihívások és veszélyek világába. A konferencia zárópanelje PhD-hallgatók előadásain keresztül mutatja meg, hogy a tágan értelmezett regionális fejlesztés mely irányai keltik fel a fiatal kutatók érdeklődését a 21. század második évtizedében.

A konferencia honlapja: <https://kraftprojekt.hu/>

Konferencia-beszámoló: <https://iask.hu/hu/a-10-nemzetkozi-kraft-konferenciarol/>

A kiadványban a filmszalag ikonra kattintva (Ctrl + kattintás) az adott nap videóját éri el.

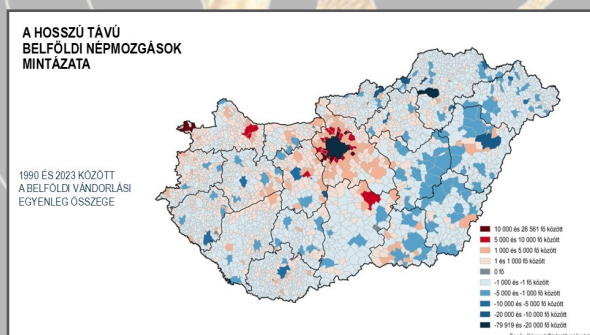

15:00-15:10 Köszöntők – *Miszlivetz Ferenc (iASK), Básthy Béla (Kőszeg)*

15:10-15:30 Hatékony város- és vidékfejlesztés, versenyképes járások program – *Mayer Gábor (KTM)*

Az Európai Unió kohéziós politikája az európai közösség és Magyarország gazdasági növekedéséhez is jelentősen hozzájárult, aminek köszönhetően az Unió kevésbé fejlett országaiban élő lakosság száma az elmúlt bő két évtizedben 25%-ról 5%-ra csökkent. Habár a gazdasági fejlődés dinamikája Magyarországon 2004 és 2024 között az uniós átlagot jelentős mértékben meghaladta, a mélyebb területi bontású elemzések rávilágítanak arra, hogy nem minden régió, vármegye vagy járás részesült egyformán a növekedésből. Az elmúlt 20 év felzárkóztatási programjai és jelentős ágazati fejlesztései mellett a területi fejlettségi mintázatok változásában egyfajta kettősség figyelhető meg. A gazdasági centrumok ugyan egyre szélesedő munkaerőpiaci körzeteket működtetnek és biztosítják a jólét feltételeit az ott élőknek, de nem tudják magukkal húzni a klasszikus elmaradott, periférikus

térségeket. A városok fejlődésének, a városhálózatok szerepének alapjaiban meghatározó kérdésköre a hazai területpolitika napjainkban is aktuális, régi-új kihívását jelenti. A centrális és rurális térségek további fejlődésbeli polarizálódásának megállítása érdekében a hazai területi és ágazati fejlesztéspolitikák feladata újragondolni a társadalom munkaerőpiaci vonzáskörzetek köré szerveződő térhasználati szokásait az egyre látványosabban formálódó funkcionális térségi dimenzió előtérbe helyezésével.

15:30-15:50 Rechnitzer János emlékelőadás – *Kerekes Sándor (iASK)*

Rechnitzer János (1952-2023), a PTE közgazdásza, egyetemi doktor, a közgazdaságtudomány kandidátusa, az MTA doktora. 1986-ban megalapította a MTA RKK Nyugat-magyarországi Tudományos Osztályát, amelynek igazgatója volt 2008-ig. Élete végén Kutató professzor emeritusként dolgozott. Az MTA Regionális Tudományos Bizottsága volt elnöke, a Magyar Regionális Tudományi Társaság egykori elnöke. 1993-2010 között a Tér és Társadalom főszerkesztője. 2009-ben a Miskolci Egyetem tiszteletbeli doktorává avatta. Széchenyi István Egyetem Regionális és Gazdaságtudományi Doktori Iskola alapítója és volt vezetője. 2021-től az iASK tudományos tanácsadója. Kutatási specializációja a területi tőke, a városfejlődés, a kreatív gazdaság. Tudományos munkássága során több mint 460 közleménye jelent meg, ebből 23 könyv, publikációira 3300 hivatkozást regisztrált.

Az FTI-iASK Insula Magna (IM) projektének vezető kutatója volt, az IM Kraft-megközelítést alkalmazó kutatási koncepciójának egyik megalkotója, a jelenkori társadalom kutatócsoport vezetője, stratégiai javaslatának egyik kidolgozója. Ugyanakkor személye kapcsolatot és hidat képezett a Széchenyi Egyetem és az iASK között, egyben az iASK és a Szigetköz & Győr régió közti élő kapcsolat biztosítékát is jelentette. Az IM – Szigetköz kötet társszerkesztője. A Kraft-módszertan nagykövete volt, a regionális tudomány területén végzett több évtizedes alkotó-kutató tevékenységével, és tudományszervező tapasztalatával, stratégiai gondolkodásával, óriási tapasztalatával, bölcsességével a Kraft-csoport és az Intézet egyik legnagyobb hatású tanácsadója.

15:50-16:30 *Insula Magna – Táj, víz és hang a Szigetközben* Könyvbemutató – *Miszlivetz Ferenc (iASK), Jakobi Ákos (ELTE), Friedler Ferenc (SZE)*

Az „Insula Magna – táj, víz és hang a Szigetközben” című tanulmánykötet vizsgálati fókuszában 14. századi térképeken Insula Magna (Nagysziget) latin megnevezéssel illetett *kistáj*, *sziget* helyezkedik el, és célkitűzései között szerepel Szigetköz-Csallóköz térségének hosszútávú, sokszempontú, valamint határon átnyúló együttműködésekben is testet öltő fenntartható fejlesztése, amely magában foglalja a térség nemcsak természeti, de kultúrtörténeti örökségének, emlékeinek feltárását, megismertetésének szándékát is. E szándék mögött húzódó szempontrendszer a kőszegi székhelyű Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete – iASK - központi kutatási programjának, a KRAFT mozaikszóba egybefonódó koncepciónak a szemléletét tükrözi vissza, amely a térségfejlesztést nem pusztán a gazdasági növekedés előmozdításában látja, hanem a térségek, tájak, települések saját adottságai, értékei, belső – endogén – erőforrásai feltárásában, aktivizálásában, és olyan helyi értékek megvilágításában, mint a természeti, épített és kulturális örökség, valamint az együttműködések ösztönzése, illetve a fejlődés fenntartható módú forszírozása.

16:30-17:30 Szigetköz interaktív kerekasztal – *moderál: Bogárdi János (iASK)*

Miszlivetz Ferenc (iASK), Jakobi Ákos (ELTE), Szabó Mariann (iASK), Kerekes Sándor (iASK), Mizsei Zoltán (iASK), Kézai Petra (SZE), Fülöp Bence (TRINITY ENVIRO Kft.), Magasházi Anikó (iASK), Rechnitzer Zsófia, Mátay Mónika (iASK)

17:30 Fogadás (Helyszín: Festetics palota, Chernel u. 10.)

18:30 Kulturális program: *Korponay Zsófi*
koncertje

(Helyszín: Zsinagóga, Várkör 38.)

Kraft kezdetek

9:00-9:30 Kraft-kezdetek – Szabó Lajos
(Budapesti Corvinus Egyetem)

9:30-10:30 Kraft-kerekasztal

Moderál: Miszlivetz Ferenc (iASK)

Részvevők:

Fejérdy Tamás (iASK), Szabó Mariann (iASK),
Szabó Lajos (Corvinus), Bernhard Müller
(Urban Forum), Daniela Jelincic (IRMO),
Gutowski Robert (Gutowski Architects)

9:00-10:30 /párhuzamosan/ Pannon Városok
Szövetsége zártkörű kerekasztal (Helyszín:
Szemző-ház, tárgyaló, Chernel u. 18.)

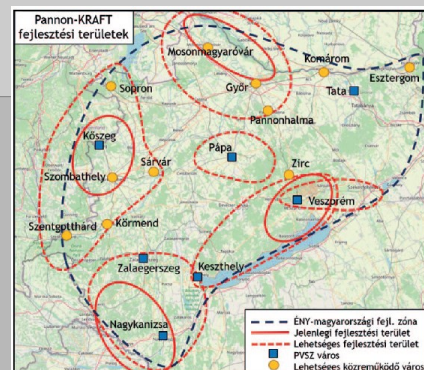

A Pannon Városok Szövetsége 2015-ben alakult a Pannon Egyetem kezdeményezésére Keszthely, Kőszeg, Nagykanizsa, Tata, Veszprém és Zalaegerszeg részvételével. A Szövetség tagjai a Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete koordinálásával a KRAFT koncepció mentén közös célokat megfogalmazva, együtt haladnak a sikeres jövő megvalósítása felé. A dinamikus együttműködésben rejlő, eddig kiaknázatlan potenciálok számtalan lehetőséget nyújtanak: a helyi értékek mentén közösen gondolkodva új turisztikai perspektívák építhetők, új utak nyílnak a helyi identitás erősítésének ösztönzéséhez is. A szövetség tagvárosai 2024 őszén: Keszthely, Kőszeg, Nagykanizsa, Pápa, Szombathely, Tata, Veszprém és Zalaegerszeg.

A kőszegi Felsőbbfokú Tanulmányok Intézetében és azt megelőzően az ISES Alapítvány keretében Miszlivetz Ferenc vezetésével már több mint egy évtizede zajlik elméleti és empirikus kutatómunka egy olyan régiófejlesztési módszertan megformálásával kapcsolatban, amely nemcsak a hagyományos értelemben vett területfejlesztési eszközökben, pl. infrastruktúra-fejlesztésben, vállalkozásösztönzésben vagy extenzív idegenforgalom-fejlesztésben gondolkodik, hanem elsősorban a helyi potenciálokra épülő fenntartható és kreatív elgondolásokban látja a

térségi előrelépés lehetőségeit. Az intézet által gondozott Kraft elnevezésű fejlesztési koncepció, azaz a Kreatív városok – fenntartható vidék elképzelés középpontjában a helyi kreatív értékekre, kulturális és társadalmi hagyományokra épülő, a lokális kapcsolatrendszereket és összekötöttséget előtérbe helyező, társadalmi, gazdasági és környezeti értelemben is fenntartható elveket követő integrált fejlesztési szemlélet áll.

A koncepció azon a meggyőződésen alapul, hogy a sikeres fejlesztési kezdeményezések és projektek kulcsa a régiók társadalmi-gazdasági, kormányzati és kulturális szereplői közötti hatékony együttműködés, azaz a nem egyedi, különálló szereplői döntések mentén haladó fejlesztés.

Kraft jelen

10:45-11:00 Redevelopment – *Morvay Szabolcs (iASK)*

A Creative Europe 2021-2027-es pályázati ciklusában európai együttműködési projektekre pályázunk. Az európai uniós program Kultúra ágában rendelkezésre álló forrásból közepes méretű együttműködési projektet kívánunk megvalósítani közép-európai és dél-európai résztvevőkkel. A tervezett projekt középpontjában a régiókra vonatkozó „újrafejlesztés” (redevelopment) áll, amelyhez hathatós támogatással járulhatnak hozzá a térségben fellelhető tudásközpontok, ún. kutatás-fejlesztési és tudásmegosztó ökoszisztéma létrehozásával. Az „újrafejlesztés” megvalósításához többféle megközelítést kívánunk alkalmazni. Elsősorban a kulturális örökséget emeljük ki, mint a térségben potenciális és alapvetően rendelkezésre álló erőforrást, amelynek jelenkori hasznosítása a térség számára valódi fejlesztésként játszhat szerepet. Másodsorban véleményünk szerint az új tudás megosztása, hasznosítása szintén térségfejlesztő tényezőként funkcionálhat, amelyhez szorosan kapcsolódhatnak a makrotérségben működő tudásközpontok. Fontos cél továbbá a régiók és a társadalom rezilienciájának növelése, amely cél elérésében a helyi közösségek szerepvállalása – alulról jövő kezdeményezések révén - is alapvető és szükséges. A témában megvalósult kutatás a fentiekben felvázolt célok eléréséhez vezető út kiindulópontjaként szolgál, feltárva mind a kutatás-fejlesztési ökoszisztéma elméleti alapjait, mind pedig annak gyakorlati vonatkozásait a partnerségbe bevont tudásközpontok jelenlegi működésének, hálózatának, gyakorlatának bemutatásával.

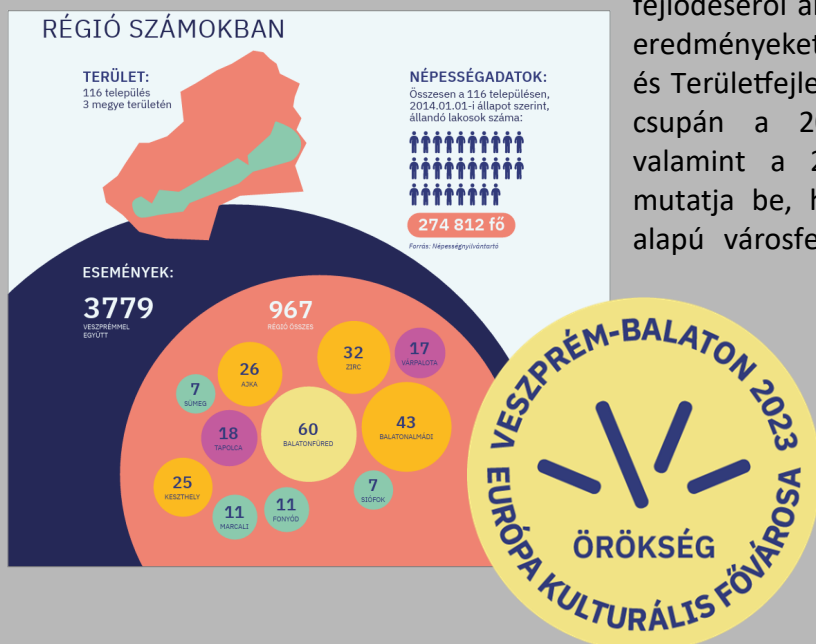
11:00-11:40 ResiliEnhance program (*Udinei Charta*) – *Stefano Grimaz (University of Udine)*, majd beszélgetés *Gelencsér András (PE)* vezetésével

11:40-12:00 Veszprém felmérés – *Szabó Mariann (iASK)*

Magyarországon elsőnek Pécs városa nyerte el a magas presztízsű Európa Kulturális Fővárosa címet 2010-ben. A Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa Program (VEB2023 EKF) hazánk második Európa Kulturális Fővárosa Programja, amely a Felsőbbfokú Tanulmányok Intézetének Kreatív Város – Fenntartható Vidék alap gondolatának figyelembevételével nem egy településen, hanem régiós szinten valósult meg. A programév elteltével, 2024-ben a Felsőbbfokú Tanulmányok Intézetének Kraft-Központja megismételte a lakosság körében lebonyolított felmérését. Az eltelt időtáv, valamint a 2023-as programév eseményei jó alapot szolgáltatott arra, hogy Veszprém város

fejlődéséről alkotott lakossági percepciókat értékeljék. Az eredményeket bemutató jelentés, amely a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium felkérésére készült nem csupán a 2024-es lakossági felmérés eredményeit, valamint a 2017-es vizsgálattal történő összevetését mutatja be, hanem a VEB2023 EKF kulturális örökség-alapú városfejlesztésének jó gyakorlatait is. Dr. Szabó

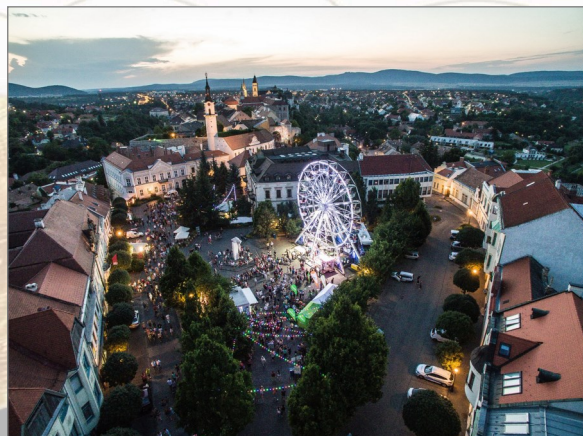
Mariann kutatásvezető előadásában a Program hatásértékelésének kiemelt eredményeit mutatja be Veszprém esetében, az összesen 1200 fő bevonásával megvalósult lakossági felmérés alapján. Az előadásban az eredményeket magyarázó VEB2023 EKF projektek, események, valamint a 2017-es évvel való összevetés különbségeit is bemutatja.

12:00-12:15 PVSZ eredmények – *Porga Gyula (Veszprém)*

Hogyan járult hozzá az Európa Kulturális Fővárosa cím viselése Veszprém hosszútávú céljaihoz címmel tart előadást Porga Gyula, Veszprém polgármestere. A város célja, hogy európai mércével mérten a legjobbak közé tartozhasson. Életminőségben, gazdasági versenyképességben, kulturális kínálatban, közösségépítésben, szociális gondoskodásban és a megújuló energiaforrások használatában egyaránt. Ezen célok elérésére alkotta meg a városvezetés a 2030 Stratégiát, amelynek fontos mérföldköve volt a 2023-as EKF cím.

12:15-12:35 PVSZ – A Szelíd fejlődés esete Keszthely régióval – *Tóth Gergely (Keszthely)*

A Szelíd Fejlődés a fenntartható és humánus fejlődés helyi, pragmatikus programja. Minőségi fejlődés a mennyiségi növekedés helyett, a természeti környezet, a kulturális örökség, a helyi társadalom megóvása. Mégis okos fejlesztés, amellyel újra feltalálhatjuk a várost, vonzóvá tehetjük a fiatalok számára, elősegítve az öko-innovációt és a helyi gazdasági tevékenységeket. A gyakorlat itt nehezebb, mint az elmélet, Keszthelyen politikai felhatalmazást szereztünk az önkormányzatban, hogy a hangsúlyokat a Balaton fővárosa cím kapcsán megváltoztassuk, és kipróbáljuk a Szelíd Fejlődés elképzeléseit.

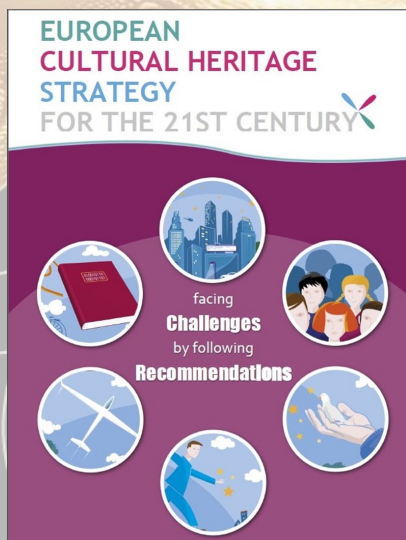
13:15-13:30 Regionális újrafejlesztés-koncepció – Charles Vörösmarty (CUNY)

Charles J. Vörösmarty jelenleg a New Yorki Városi Egyetem professzora. Tevékenyen részt vesz az USA és a világ víztudományi szakmai-tudományos közéletében. Számos testületi tagsága és tisztsége közül csak néhányat említve: a Környezeti Keresztutak Kutatócsoport igazgatója, alapítója és társelnöke a Globális Vízrendszer Programnak, tagja az egyik legújabb világszintű program, a Fenntartható Víz-Jövő Program (Sustainable Water Future Programme) Tervezési Bizottságának és a NASA Földtudományi Albizottságának. Az Egyesült Államok Nemzeti Kutatási Tanácsa Hidrológia-tudományi Bizottságának elnöke. A Cornell Egyetemen szerzett B.S. címet 1976-ban, a New Hampshire Egyetemen M.S. címet 1983-ban, és Ph.D. címet 1991-ben. Fő kutatási területei: a műholdas távérzékelés hidrológiai alkalmazása, az ökohidrológia, a klimatológia és a globális modellezés. A vízmérleg és a vízrendszerek lokális, regionális, kontinentális és globális modellezésében, valamint a nagy vízepítési beavatkozások hidrológiai ciklusra való hatásainak vizsgálatában elért eredményeivel vált világszerte ismert kutatóvá. Előadásokat tartott a Budapesti Műszaki Egyetemen, számos magyar oktatót, hallgatót és kutatót fogadott a New Hampshire Egyetemen. Világszerte sokat tett a társadalom víztudatának fejlesztése, a vízgazdálkodási kihívások megismertetése és megoldása érdekében. A külföldön élő magyar származású professzorok tanácsadó testületének tagja, 2013-ban az ENSZ Budapesti Víz Világtalálkozójának egyik vezérelőadója volt.

14:00-14:15 Civilizációk kapcsolódása térben és időben – *Anja Hellmuth Kramberger*
(*Mater Europaea University*)

(*Alma*)

A régészeti örökség létfontosságú szerepet játszik a modern civilizációk eredetének mélyebb megértésében. Az emberi történelem túlnyomó többségében az életkörülmények, a társadalmi struktúrák, a kommunikáció, a művészeti kifejezések, a vallási meggyőződések és az emberi társadalom számos más aspektusának megismerésére szolgáló elsődleges forrásként szolgál. A régészeti és kulturális örökség jelentősége általában túlmutat történelmi és tudományos értékén, amint azt a szélesebb körű jelentőségét hangsúlyozó nemzetközi stratégiák is kiemelik.

Ennek egyik figyelemre méltó példája az Európa Tanács által 2017 áprilisában a ciprusi Limassolban elindított Strategy 21. Ez a kezdeményezés a kulturális örökség szerepének és értékének újradefiniálására törekszik Európában, iránymutatásokat, ajánlásokat és kihívásokat kínálva megőrzésének és kezelésének támogatására.

Előadásunkban olyan nemzetközi és interdiszciplináris projektek és kezdeményezések kiválasztott példáit mutatjuk be a Duna régióban, amelyek a régészeti örökség kettős szerepét hangsúlyozzák. Ezek felhívják a figyelmet a különböző társadalmi csoportok és régiók körében a kulturális örökség fontosságára, miközben bemutatják, hogy a régészeti örökség hogyan szolgál hídként, elősegítve a civilizációk közötti, téren és időn átívelő kapcsolatokat.

14:15-14:25 Csallóköz-kutatás – *Katona Linda (iASK, ELTE)*

A projekt célja új stratégiák meghatározása a szlovák és magyar partnerek közötti határon átnyúló együttműködés hatékony megvalósítására Dél-Szlovákia és Északnyugat-Magyarország határvidékén, a Csallóközben és a Szigetközben. Az eredmények alapján egy átfogó tanulmány készül a testvérrégiók közötti kapcsolatok és hatások kutatásáról a határon átnyúló együttműködési stratégiák kidolgozása érdekében.

A Kőszegi Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete (iASK) 2021-ben olyan közép- és hosszú távú fejlesztési stratégiát dolgozott ki, amely lehetővé teszi, hogy a Szigetköz fenntartható modellrégióvá váljon Európában. A stratégiai dokumentum középpontjában a Szigetköz térség tudásalapú fejlődését megalapozó hatások szisztematikus bemutatása állt, a „Kreatív város - fenntartható vidék” (Kraft) elnevezésű innovatív regionális fejlesztési szemléletmód módszertana alapján. E megközelítés alap gondolata, hogy egy régió fejlődésének sikere döntően a kulturális, politikai, gazdasági és társadalmi szereplők hatékony együttműködésétől függ, a hosszú távú fenntarthatóságra és fejlődésre való törekvésen. A Szigetközben szerzett előzetes tapasztalatok alapján a Csallóköz-projekt célja, hogy a Kraft-alapú fejlesztési módszertant kiterjessze egy határokon átnyúló fejlesztési projektté, figyelembe véve a kulturális örökséggel, a helyi értékekkel, a tudással, valamint a társadalmi-gazdasági és ökológiai fenntarthatósággal kapcsolatos, a régiót átfogó kérdéseket. A Csallóköz régiót eddig nem írták le és nem elemezték a komplex Kraft-megközelítés szemszögéből, így a határ túloldalán fekvő testvérrégióval összehasonlítva a helyi sajátosságok és regionális hasonlóságok azonosítására szolgáló tesztrégió lehet. A projekt célja, hogy a helyi résztvevők, tudásközpontok és önkormányzatok közötti hálózatok kialakításának fokozásával kialakítsa a határokon átnyúló tudástranszfer kulturális fejlesztési alapjait.

14:25-15:05 Csallóköz kerekasztal – *moderál: Z. Karvalics László (iASK)*

Balódi László (Csallóközi Városok és Falvak Társulása), Eller Gizella (Kimle), Földváry Terézia (Sárosfa), Nárai Márta (SZE), Nagy Iván (Csallóköz Múzeum)

15:05-15:45 Kőszeg felmérés – *Mátay Mónika, Agárdi Izabella, Morvay Szabolcs, Kovács Ágnes (iASK)*

Az előadás a 2025-2026. évre tervezett Kőszeg-Kraft felmérést mutatja be, amelynek célja a „Kreatív Város, Fenntartható Vidék - Kraft” regionális fejlesztési koncepció érvényesülésének vizsgálata, magában foglalva Kőszeg és térségének előzményekre alapuló helyzetfeltárását, illetve jövőbeli fejlődési pályája meghatározó tényezőinek, irányának, kitörési pontjainak regisztrálását. A demográfiai, gazdasági és a társadalmi aspektusok elemzése mellett fontos cél a kulturális örökség és a kollektív identitás viszonyrendszerének vizsgálata a transzkulturális örökség, a történeti emlékezet szemszögéből, illetve az eme viszonyrendszer mintázataiból kibontakozó fejlődési, fejlesztési útvonalak meghatározása.

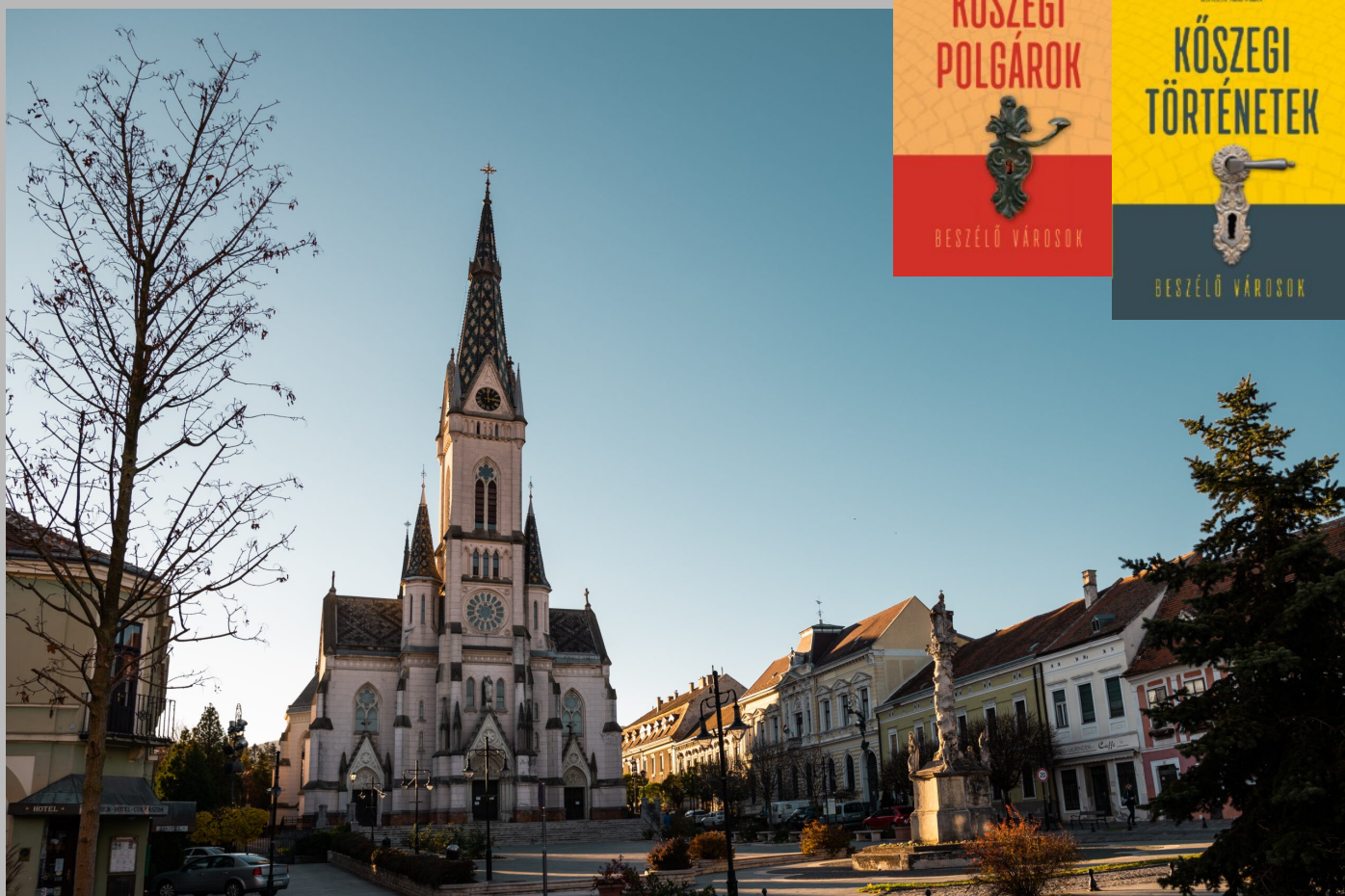
15:45-16:00 Jó gyakorlatok Vas vármegyében – *Balázs Péter (Vas Vármegyei Önkormányzat)*

16:00-16:15 Szünet

16:15-16:45 Tények és tévhitek: a mesterséges intelligencia szerepe a közösségi tudomány helyi szintű oktatásában – *Márka Zsuzsa (Columbia University)*

16:45-17:15 Kistérség vagy Földgolyó? Harmónia vagy fejlődés? A globális árnyék, ami mindennapi életünket meghatározza a vágytól az elmúlásig – *Márka Szabolcs (Columbia University)*

17:30-18:30 Kulturális program: zenei koncert – *Binder Károly*

Márka Zsuzsa (Columbia University): *Tények és tévhitek: a mesterséges intelligencia szerepe a közösségi tudomány helyi szintű oktatásában*

Az iASK célja összehozni „intellektuálisan nyitott, bátor, együttműködő, kreatív, gondolkodó szakembereket és tudósokat”. A nyílt tudomány (open science) elterjedése, kiegészülve a mesterséges intelligencián alapuló új kutatási és kommunikációs eszközökkel lehetőséget teremt helyi tehetségek felkarolására, valamint arra, hogy a közösségi tudomány résztvevői a kutatás során aktívak maradjanak saját, helyi közösségeikben. Előadásomban az open source közösségi tudományos projektek fejlesztésének jó gyakorlatait, valamint a mesterséges intelligencia diszruptív hatását fogom vizsgálni.

Márka Szabolcs (Columbia University): *Kistérség vagy Földgolyó? Harmónia vagy fejlődés? A globális árnyék, ami mindennapi életünket meghatározza a vágytól az elmúlásig*

A tudomány mindenre kihat múltunkban, jelenünkben, és jövőnkben, de kevesen és ritkán látják munka közben. A lokálisan végzett kutatás globálisan változtatja meg világunkat, ami jelentős késleltetéssel alapvető fordulatot hoz mindennapi életünkben. Létezésünk ezen misztikus árnyékát néha turulnak máskor tűzoknak érzi az emberiség.

Míg valós bizonyítékát hordozzuk a múlt csúcstudományának zsebeinkben, keveseknek adatik meg a csodálatos érzés, a felfedezés páratlan öröme.

Beszélgetésünk során megpróbálok betekintést nyújtani a csúcstudomány berkeibe és ízelítőt nyújtani a felfedezés örömeiből. Különös hangsúlyt kap majd a kutatás-tudomány-oktatás összefüggő szövetének szerepe, a globális tudás létrehozásától a lokális tudásközpontok alapvető szerepéig, megvilágítva ezt, mint a regionális fejlesztések sikerének gyökerét.

Kulturális program: **Binder Károly** zongorakoncertje (Helyszín: Zsinagóga, Várkör 38.)

Hálózatok, projektek

9:00-9:10 Mikroörökség projektbemutató – Z. Karvalics László (iASK)

A projekt célja a kulturális mikroörökség megőrzése és védelme a Duna-Kárpát régióban. A kulturális mikroörökség olyan apró, de értékes kulturális objektumokat foglal magában, amelyek a nagy hivatalos memóriaintézmények gyűjteményezési sugarán kívül esnek, mint például családi emlékezet-objektumok, magánkézben lévő fotóörökség, tárgy-magángyűjtemények, könyvörökség, szellemi és épített mikroörökség. A projekt küldetése egy tartós hálózati struktúra létrehozása, amely folyamatosan napirenden tartja és szervezi a mikroörökséggel kapcsolatos helyi és regionális feladatokat.

9:10-9:30 Regionális együttműködés és integráció – Philippe De Lombaerde (UNU-CRIS)

A rövid előadás célja, hogy bemutassa a Bruges-ben működő Egyesült Nemzetek Egyeteme Összehasonlító Regionális Integrációs Tanulmányok Intézete (UNU-CRIS) által végzett kutatási programot. Kitér az intézményi és tartalmi szempontokra, beleértve a koncepcionális és módszertani megközelítéseket, valamint a vezető kutatási kérdéseket, továbbá feltárja az együttműködési és partnerségi lehetőségeket is.

9:30-9:45 Új Tudásközpont kialakítása a kőszegi volt MÁV gyermekotthonban – Nyul Zoltán (ÉKM)

9:45-9:55 Kampusz, kert, tudomány – Gutowski Robert (Gutowski Architects)

9:55-10:05 International Synergy Campus – Matyasovszky-Németh Márton (iASK)

Az International Synergy Campus (ISC) a Kőszegen működő Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete (FTI-iASK) által kezdeményezett úttörő projekt, amelynek célja az interdiszciplináris kutatás, az innováció és az oktatás támogatása egy fenntartható, globálisan összekapcsolt tudásközpont keretében. Az ISC helyszíne a korábbi MÁV árvaház épületegyüttese, amely 2022-ben kezdődött átalakítása révén modern, inspiráló és integrált oktatási-kutatási infrastruktúrát kínál.

10:05-10:20 Ragyogj tovább Veszprém-Balaton! – Markovits Alíz (VEB2023)

Az Európa Kulturális Fővárosa cím elnyerésével Veszprém és a Bakony-Balaton régió lehetőséget kapott arra, hogy láthatóvá tegye páratlan kulturális kincseit. Olyan egyedülálló lehetőségeket és tapasztalatokat nyertünk, amelyek nem csak a programév alatt, hanem hosszútávon segítenek a magas színvonalú kulturális kínálat szervezésében. Az együttműködéseknek köszönhetően ajtót nyitottunk egymás és a világ felé és felismertük, hogy együtt többek vagyunk.

10:20-10:50 “Darwini Túlélési Útmutató” – Dan Brooks (University of Toronto), majd beszélgetés Boda Dezső (PE) vezetésével

Mit tartogat a jövőnk a felgyorsuló éghajlatváltozás és a környezeti változások által megkötött pályák mellett? Az élet fennmaradásának alapvető elmélete ezen a bolygón a darwinizmus. A darwini evolúció lényege, hogy a változással úgy kell megbirkózni, hogy változtatunk, és azt használjuk fel a túléléshez, ami rendelkezésünkre áll. Szakszerűbben fogalmazva, az evolúció konfliktusmegoldás az ökológiai illeszkedés által a hanyag fitness-térben, amelyet a természetes szelekció erősít meg. A hanyag fitness-térben történő konfliktusmegoldás az öröklési rendszerekben diverzifikációhoz vezet, de egyben új konfliktusoknak is teret ad. Ennek a folyamatnak az üzemanyaga az evolúciós potenciál, amely a már meglévő variációban rejlik, és amely lehetővé teszi az élő rendszerek számára, hogy a bizonytalan jövő felé haladjanak. Ahhoz, hogy egy változó világban korlátlanul fennmaradhassunk, csak az kell, hogy elég fitteek legyünk a túléléshez és a szaporodáshoz, nem pedig az, hogy mi legyünk a legerősebbek. A bioszféra egy összetett evolúciós rendszer, amely saját potenciálját hozza létre, tárolja és használja fel a túlélés érdekében. Ez teszi az ökoszisztémákat robusztussá, nem pedig törékennyé. Ez azt sugallja, hogy a bioszférát használhatjuk anélkül, hogy elpusztítsuk, de szükségünk van bizonyos irányelvekre: megmaradásunk az antropocénben attól függ, hogy egyénként és társadalomként milyen döntéseket hozunk.

PHD-szekció

11:00-11:15 A doktori kutatás módszertana, társadalmi beágyazódása – *Komlósi László (SZE)*

11:15-12:45 PhD hallgatók előadásai (1. rész)

A körforgásos gazdaság fenntartása a vízgazdálkodásban: A Szingapúrban megvalósított innovatív és kreatív megoldások elemzése – *Aadi Rajesh (Nemzeti Köszolgálati Egyetem)*

A gyors urbanizáció minden ázsiai nagyvárosban új kihívásokat teremtett az erőforrás-gazdálkodás és a fenntarthatóság terén. Míg az olyan nagy ázsiai országok, mint Kína, India és Indonézia küzdöttek a fenntartható városfejlesztéssel, Szingapúr, egy kis városállam, innovatív és kreatív megoldásokat tesztelt és valósított meg, különösen a vízgazdálkodás körforgásos gazdaságában, ami érdekes esettanulmányt tett a vízgazdálkodás körforgásos gazdaságának fenntartására.

Szingapúr vízgazdálkodási stratégiáját a Nemzeti Vízügyi Ügynökség (PUB) vezeti, és stratégiájuk a víz újrafelhasználására, a hulladékcsökkentésre, a hatékony elosztásra és az esővízgyűjtésre összpontosít. A „NEWater” programon keresztül Szingapúr modern technológiák és innováció segítségével kezeli és újrahasznosítja a vizet, és ezt a vizet visszavezeti az országos vízhalózathoz. A megújított víz az országos vízigény több mint 40%-át fedezi, ami a fenntartható vízgazdálkodási körforgásos gazdaság megteremtésében elért jelentős eredmény.

Bár Szingapúr a víz újrafelhasználása terén jelentős mérföldkőhöz érkezett, a technológiai stagnálás és az új technológiák kifejlesztésének lehetséges pénzügyi nehézségei továbbra is jelentős strukturális kihívást jelentenek. Továbbá továbbra is kihívást jelent a szingapúri stratégia végrehajtása, tesztelése és továbbfejlesztése a sokkal változatosabb és nagyobb népességű kínai, indiai, sőt afrikai központokban. A kutatás az ázsiai és afrikai nagyvárosok jelenlegi tendenciáira összpontosít, és vizsgálja az e városok előtt álló kihívásokat és lehetőségeket.

A városi palimpszeszt feltárása: kombinált megközelítés Isztambul történelmi városmag változási rétegeinek feltárásához – *Elif Sarihan (Debreceni Egyetem Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék)*

A tanulmány célja, hogy bemutassa –egy konkrét példán, Isztambul vegyes funkciójú történelmi városmagján keresztül– miképpen változott meg egy relatíve hosszú történelmi időszak során egy városi műemlék negyed szerkezete. A tanulmányban használt módszertan párhuzamot von a földrajzi információs rendszerek (GIS) és a városmorfológia között olyan eszközöket használva, melyek a szakirodalmat jellemzik. A szakirodalomból ismert palimpszeszt felfogás és a települések történelmi jellege között az adja a hasonlóságot, hogy mindkét esetben több réteg van, melyek a szerkezetet változását is modellezik.

Az isztambuli történelmi városmag különösen jó példa arra, hogyan kell elképzelni a városokat úgy, mint egy palimpszeszt, amin láthatóvá válnak a különböző morfológiai korszakok maradványai. A jelen cikk számos új tudományos megállapítást tesz azáltal, hogy a múltbéli térképészeti adatokat összehasonlítja a kortárs térképekkel és műholdfelvételekkel.

A tanulmány egyrészt kvalitatív és kvantitatív adatokat használ, hogy leíró és elemző célzattal és módszertani szigorral közelítse meg a városi szerkezet kérdését, másrészt pedig klasztermódszert használ arra, hogy feltárja és összehasonlítsa a városi szövet maradványait az átalakulási folyamat különböző fázisaiban.

A kutatás nem csupán segít mélyebben megérteni a történelmi városszerkezet változásait, de eszközt is szolgáltat arra, hogy a modern várostervezés során miképpen lehet megóvni a történelmi örökséget.

Hagyományos szerepektől a globális partnerségekig – tudásközpontok új szerepe viharos időkben – *Dóka Henrietta (Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola, Regionális Tudományi Program)*

A tudásközpont, habár sok intézmény nevében szerepel, nemcsak egy épületet vagy fizikai teret jelöl, hanem annál sokkal többet. A tudás legyen az tacit vagy explicit, kulcsfontosságú szerepet játszik a társadalmi-gazdasági folyamatok előmozdításában, az együttműködések, hálózatok kialakításában. A tudásközpontok - legyen az egy intézmény vagy intézmények együttműködési formájaként létrejött társulás -, akkor vonzóak, ha fejlett tudásbázissal, magasan képzett munkaerővel, és megfelelő minőségű infrastruktúrával rendelkeznek, ezek által stratégiai szerepet tudnak betölteni az innováció folyamatában. A felsőoktatási intézmények klasszikus szerepköreik mellett (oktatás, kutatás) a fejlesztési modellek aktív résztvevői ma már komplexebb feladatrendszerrel, ami megjeleníti a társadalomba és a gazdaságba való beágyazottságukat is. Az ún. harmadik misszióknak köszönhetően kialakult az a nézőpont, hogy ezek az intézmények tevékenységeikkel hatást gyakorolnak környezetükre és mind egyénileg, mind társadalmi/gazdasági nézőpontból felelősséget vállalnak és nem elszigetelt intézményként működnek. Az integráció, a hálózatok és a kapcsolati tőke összefogásában játszott központi szerepük új modelleket, gyakorlati megvalósulásokat támogathat. Az előadás az új szerepkörökre összpontosít, és arra, hogyan mérhető a sikeres innováció, mivel mutatható ki a valós társadalmi megtérülés a régióban.

Művészeti vásárok a kulturális turizmus tükrében – *Lengyel-Farkas Lilla (Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola)*

Egy okos és fenntartható új főváros építése: Az indonéziai Nusantara tanulságai – *Haruming S. Saraswati (Budapesti Corvinus Egyetem Gazdálkodástani Doktori Iskola)*

Indonézia régi fővárosa, Jakarta túlnépesedett és természeti katasztrófáknak kitett, ezért az ország a főváros áthelyezését választotta megoldásként. Az új főváros, Nusantara, a Kalimantan sziget erdejéből épült fel, és 2024. augusztus 17-én avatták fel. Ez a tanulmány bemutatja, hogyan fejlesztették az új fővárost, mind koncepcionálisan, mind a megvalósítás szempontjából. Részletesen tárgyalja a fenntartható és digitalizált város építésének stratégiáit, melyek egy reziliens város létrehozásához szükségesek. Továbbá, a tanulmány megosztja a Nusantara új városfejlesztéséből származó tanulságokat, különösen a főváros áthelyezése során felmerült kihívásokat és fenyegetéseket. Az új főváros fejlesztése nem mentes a vitáktól, például a terület körül élő őslakosok tiltakozásaitól, valamint a környezetvédők kritikáitól, akik az erdőből új város létrehozásával kapcsolatos környezeti problémákat emelik ki. A kutatás kvalitatív jellegű, elsődleges adatgyűjtéssel, amely mélyinterjúk révén történt a releváns szakértőkkel és döntéshozókkal, míg a másodlagos adatokat különböző dokumentumokból és médiából szereztek be.

Önkormányzatok közötti horizontális együttműködési lehetőségek a kistélepülések felzárkózásának aspektusából – *Szakálné Szabó Zita (Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola)*

A rendszerváltást követően egészen az új önkormányzati törvény hatályba lépéséig az önkormányzati rendszer problémái megoldatlanok maradtak, az önkormányzatokra hatalmas anyagi és adminisztrációs terhet róva a közszolgáltatások színvonala is lassan hanyatlani kezdett. Azonban nyilvánvalóvá vált, hogy változás nélkül a kihívások nem megoldhatók. A rendszerváltást követő húsz év tapasztalatai értékes konszenzusként szolgáltak az önkormányzati rendszer megújításában, átalakításában és nem utolsósorban rendezni kellett az állam és az önkormányzatok viszonyát is. Már a kilencvenes években is, az Ötv. hatályba lépését követő néhány évben mind a magyar, mind a nemzetközi gyakorlat arra hívta fel a figyelmet, hogy az önkormányzatok száma, nagysága, az általuk végzett munka költsége és színvonala között nem merül fel egyértelmű kapcsolat, hiszen a

szétaprózott önkormányzati jogok mellett a közsféra színvonala meglehetősen magas maradt.

Amikor pedig a modernnek vallott önkormányzati rendszerünkön számonkérjük a települések közötti együttműködés intézményesülését, mindig számot kell vetnünk a történelmi hagyományokkal, hiszen az önkormányzati integráció jelenléte először a körzetesített igazgatási struktúrák kiépítésében jelent meg. A társulási kapcsolatok intenzitása a mai napig a településhálózati adottságok függvényében alakul, és ahogyan a területfejlesztést, úgy az önkormányzati rendszer fejlődésének tendenciáit is a helyi és regionális önkormányzatok mind erőteljesebben befolyásolják. Még mindig lényeges célkitűzés a városok és a vidéki térségek közötti partneri kapcsolatok erősítése és a partnerségből fakadó előnyök és lehetőségek újraértékelése, hiszen az urbanizációs vákuum meglétével a térségi szerepkörök gyakorlásának megfelelő elismerése még várat magára.

14:00-15:30 PhD hallgatók előadásai (2. rész)

Az elmélet határai: elméletalkotás és empiria, az elméleti tudás és a gyakorlat – *Fábián Áron (ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Jog- és Társadalomelméleti Tanszék)*

A kortárs jog- és politikai filozófián belül egyre gyakrabban merülnek fel komoly módszertani aggályok az elméletalkotás megalapozásával kapcsolatban. Ezek egy része az úgynevezett ideal theory problémájával kapcsolatos, arra hívja fel a figyelmet, hogy irreális követelményeket támaszt az elméletalkotással szemben ez a megközelítés. Egy másik lehetséges kritika az ún. kísérleti filozófia területéről érkezik, amelynek keretében a filozófiai episztemológiai alapjai kérdőjeleződnek meg. Előadásomban a rendszerváltások, rendszerváltozások példáján keresztül elemzem ezeket a problémákat.

A Fészek Művészklub hetvenes-nyolcvanas évekbeli működésének női olvasata a Kádár-rendszer neoavantgárd textilművészeinek visszaemlékezésein keresztül – *Gink-Miszlivetz Sára (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem)*

Doktori kutatásomban arra keresem a választ, hogy a Fészek Művészklub milyen szerepet játszott a hetvenes-nyolcvanas években a textilművészek karrierjében; hogyan függnek össze a női egyenjogúsági törekvések a textilművészet avantgárd koncepcióival és kísérleti törekvéseivel; nevezhetjük-e női szakmának vagy területnek a textilipart és a textilművészetet; mi a textil szerepe és jelentősége a nőiségben, a női létben?

Mindezek alapján a Fészekhez, mint helyhez kötődő és Molnár Éva művészettörténész, a Fészek Galéria alapítója által támogatott – ma még élő – kísérleti avantgárd textilesek életútját vizsgálom.

A kutatás célja, hogy művészinterjúk által, valamint korabeli sajtó- illetve levéltári anyag tanulmányozásán keresztül olyan ismeretekhez juthassunk, amelyek eddig feltáratlanok a magyar neoavantgárd művészeket tárgyaló művészettörténet írásban.

A kutatásban vizsgált személyek munkássága ismert és elismert, ugyanakkor őket mint homogén csoportot vizsgálva további, eddig nem ismert tudáshoz juthatunk a korszellem és a korra jellemző művészeti érvényesülés kérdésköreiben.

A módszertan előkészítése a Művészklub archív anyagainak vizsgálatával indult az eddig feltáratlan fotóarchívumban. Ezt követően a Kádár-kori kartotékrendszert, a klubtagok nyilvántartását vizsgáltam, hiszen ebben az időszakban számlált a klub a legtöbb aktív tagot. A kutatási téma szűkítése a textilesek magas aránya alapján és a helykötődés felmérését követően történt meg. Ezt követően nyolc textilművésszel készítettem interjúkat.

A gyűjtés, rendszerezés, archiválás a kutatás tudományos folyamat-jellegét írja le, míg a mestermunka a kutatásból nyert adatok alapján vizualizálja a vizsgált személyek emlékeit és tárgyi-vizuális reprezentációit.

A Habsburg kód: Nyugat-Magyarország "osztrák-magyar" örökségének felfedezése – Székely Tamás
(Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Philipps-Universität Marburg)

Ha a Habsburg Birodalmon belül volt valaha olyan régió, amely sem igazán osztráknak, sem tipikusan magyarnak, hanem inkább par excellence osztrák–magyarnak nevezhető, akkor az minden bizonnyal a történelmi Nyugat-Magyarország volt. Ha a régi kettős Monarchiát egy kirakós játéknak képzeljük el, akkor ezt a soknemzetiségű és multikulturális régiót egy olyan a furcsán formált, összekapcsoló és mozaikszerű darabnak kell elképzelnünk, amelyek a birodalom két felét földrajzi és kulturális értelemben is összekötötte. Ez a történelmi határvidék azonban az első világháború után egy hármasszelemlőn ment keresztül: saját meggyásadását a Habsburg Birodalom és a történelmi Magyar Királyság egyidejű felbomlása is súlyosbította. Ezért a régió történelmének és történelmi örökségének feltárásakor azzal az alapvető kérdéssel kell szembenéznünk, hogy tekinthető-e a „történelmi Nyugat-Magyarország” egy különálló regionális entitásnak? Ha a nyelvet a kultúra alapjának tekintjük, akkor a régióban jelen lévő magyar, német és szláv etnikai-nyelvi szubkultúrák között erőteljes differenciálódásról kell beszélnünk. Ha azonban a kultúrát és a kulturális identitást tágabb értelemben, elsősorban a mindennapi kulturális cserén és a társadalmi interakciókon alapuló kategóriaként értjük, akkor joggal állíthatjuk, hogy Nyugat-Magyarország történelmileg megalkotta saját regionális kulturális karakterét.

A közösségi szerepvállalás és fenntarthatóság elősegítése: a Kötelező visszaváltási rendszer szerepe –
Modrovics Mónika (Budapesti Corvinus Egyetem Gazdálkodástani Doktori Iskola)

A Magyarországon nemrégiben bevezetett Kötelező Visszaváltási Rendszer (DRS) jelentős előrelépést jelent a fenntarthatóság előmozdításában a társadalmi és kulturális részvételen keresztül. Ez az innovatív kezdeményezés a könnyűitalos csomagolások visszaváltásáért pénzbeli ösztönzők biztosításával ösztönzi a szelektív hulladékgyűjtést és a hulladékcsökkentést, így hatékonyan kezelve a környezeti problémákat, miközben hangsúlyozza a fenntarthatóság társadalmi dimenzióját.

A rendszer célja a közös felelősségérzet kialakítása a polgárok körében, motiválva az egyéneket és családokat környezetbarát szokások átvételére. A helyi közösségek aktív bevonásával a DRS nemcsak csökkenti a szemét mennyiségét és növeli a szelektív gyűjtés arányát, hanem erősíti a társadalmi kohéziót is, mivel a lakosok együttműködnek környezeti célok érdekében, például közösségi hulladékmentesítési akciókon.

Ezenkívül a DRS kedvező hatással van a hátrányos helyzetű csoportokra is, hiszen amellett, hogy munkahelyteremtő hatása is lehet, a betétdíj jótékonyági szervezetek számára is felajánlható, ezáltal elősegítve a gazdasági egyenlőséget. Oktatási eszközként is működik, amely tudatosságot növel a hulladékgazdálkodás és a fenntarthatóság fontosságáról a kulturális kontextusokban. Amint a magyarok bekapcsolódnak a DRS-be, kulturális változásokat generálhat a fogyasztással és hulladékkal kapcsolatos attitűdökben, hozzájárulva ezzel a fenntarthatóbb társadalom kialakulásához. Összességében a Visszaváltási Rendszer példázza, hogy a társadalmi komponensek integrálása a környezeti kezdeményezésekbe hogyan erősíti a közösségek ellenállóképességét és elősegíti a fenntartható jövőt.

Felhasználói szokások az elektromos járművek emissziójára gyakorolt hatásában – *Szücs István (Budapesti Corvinus Egyetem)*

A konferencián bemutatásra kerülő kutatásunk az elektromos járművek (EV) életciklusán keresztül vizsgálja a felhasználói szokások szerepét az emisszióra gyakorolt hatásban. Számos tanulmány elemzi az EV-k környezeti hatását, azonban az egyik kritikus tényező, amely gyakran figyelmen kívül marad, a végfelhasználó viselkedése. Az EV-ket jelenleg a belső égésű motorral rendelkező járművek hatótávjához és töltési sebességéhez igazítják, anélkül, hogy értékelnék ezen igények valódi szükségességét vagy azok kibocsátásra gyakorolt hatását. A fejlesztések mögött álló kihívások valódi fogyasztói igényeket tükröznek, melyeket fontos figyelembe venni a fenntarthatóság érdekében. Kutatásunkban egy olyan modellt mutatunk be, amely a tudatos fogyasztói magatartást előmozdítva segít csökkenteni az emissziót, és ezáltal az EV-k környezeti hatását. A modell célja, hogy rávilágítson arra, hogy a technológiai fejlődés maximális környezeti haszna csak akkor érhető el, ha a felhasználók is megfelelően alkalmazzák az új technológiát.

Környezetváltozás=környezettudatos viselkedésváltozás? Az izlandi magyar diaszpóra tapasztalatai az ország fenntarthatósági gyakorlatairól – és saját környezettudatos viselkedésváltozásukról – *Till Anilla (Budapesti Corvinus Egyetem Szociológia és Kommunikációtudomány Doktori Iskola)*

A diaszpórák közösségek szerepe a nemzetközi fenntarthatósági törekvésekben egyre fontosabbá válik. Kutatásom az izlandi magyar diaszpóra példáján keresztül vizsgálja, hogy a határon átnyúló kapcsolatok és az otthoni környezettudatos szokások hogyan formálódnak át egy fenntarthatóság-orientált társadalomban. Izland kiemelkedő helyet foglal el az okos és fenntartható városok kialakításában, a természettel való kapcsolódásban és a megújuló energiára épülő megoldások feltérképezésében – legalábbis a nemzetközi diskurzusban. Éppen ezért az ott élő magyarok számára egyedi lehetőséget teremt, hogy új tudáshálózatokhoz és tudásökoszisztémákhoz kapcsolódjanak. Az ilyen kapcsolatokat kutatva tíz interjút – hét egyéni és egy háromfős fókuszcsoportos beszélgetést – készítettem, hogy feltárjam, milyen benyomásokat szereztek az izlandi fenntarthatósági gyakorlatokról, és hogyan befolyásolja mindez a saját életmódjukat.

Vajon tényleg környezettudatosnak látjuk az izlandiakat Magyarországról? Van-e ennek a sztereotípiának alapja? Ha igen, vajon az Izlandra költözött magyarok adaptálták-e ezeket a viselkedésmintákat? Ezekre a kérdésekre kerestem választ a kutatás során, közben pedig tanulhattam az izlandi magyarok tapasztalatairól, benyomásairól és érzéseiről új szigetországi otthonukban.

A kutatás egyik fő célja, hogy jobban megértsük, a diaszpóra tagjai saját kultúrájuk értékeit és tapasztalatait hogyan ültetik át az új környezetükbe, miközben közvetlen kapcsolatba kerülnek egy olyan társadalommal, ahol a nemzetközi megítélés alapján kiemelt fókuszban áll a fenntarthatóság. Az ilyen tudáscserék a 21. században elengedhetetlenek az intelligens városi rendszerek kialakításához és a regionális fejlődés fenntartható útjainak megtalálásához.

15:30-15:40 Zárszó – *Miszlivetz Ferenc (iASK)*

AGÁRDI IZABELLA: történész, az iASK kutatója. Doktori oklevelét az Utrechti Egyetemen szerezte. Kutatási területei a 20. századi Közép-Kelet európai társadalom- és kultúrtörténet, nőtörténelem, elbeszélte történelem, emlékezet és történelem metszéspontjai, történetírás, valamint irodalomelmélet.

BALÁZSY PÉTER: Vas vármegye főjegyzője.

BALÓDI LÁSZLÓ: Csallóközi Falvak és Városok Társulásának elnöke, Nemeshodos (Szlovákia) község polgármestere.

BÁSTHY BÉLA: Kőszeg város polgármestere

BELČÁKOVÁ, INGRID: Az UNESCO Fenntartható fejlődés és környezettudatosság tanszékének vezetője a szlovákiai Zólyomi Műszaki Egyetemen. 1994 óta foglalkozik tájtervezési és tájgazdálkodási kérdésekkel, előadóként, gyakorlati szakemberként és kutatóként.

BINDER KÁROLY: zongoraművész, zeneszerző és egyetemi tanár, aki a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Jazz Tanszékének tanszékvezetője, az iASK korábbi kutatója. Számos nemzetközi és hazai koncerten lépett fel, és több mint 300 művet komponált. Munkásságát több díjjal is elismerték, köztük az Erkel Ferenc-díjjal és az Artisjus Életműdíjjal.

BODA DEZSŐ: az iASK korábbi kutatója, a Pannon Egyetem (PE) Mérnöki Karán a Természettudományi Központ professzora, a Komplex Molekuláris Rendszerek kutatócsoport vezetője. A multidiszciplinaritáshoz való vonzódása és a világnak a fizikán túli megismerésére vonatkozó vágya az iASK felé sodorta, ahol a komplexitást kezdte tanulmányozni, mint a különféle a természettől a társadalomig terjedő rendszerek egy közös nevezőjét.

BOGÁRDI JÁNOS: aranydiplomás építőmérnök, Doktor-Ingenieur. A Karlsruhe Egyetem és a Nemzeti Közzolgálati Egyetem kutatóprofesszora, az iASK tudományos tanácsadója, a Bonni Egyetem professzora, az ENSZ Egyetemének egykori rektorhelyettese és intézetigazgatója. Az UNESCO egykori munkatársa és a Wageningeni Mezőgazdasági Egyetem tanára.

BROOKS, DANIEL R: az iASK korábbi kutatója, a Torontói Egyetem evolúcióbiológia professzor emeritusa. Kutatási területei közé tartozik a biodiverzitás, a rendszertan és a konzervációbiológia. Jelenlegi fókuszja az evolúciós elvek alkalmazása az új betegségek megértésében és a proaktív intézkedések kidolgozásában. A Kanadai Királyi Társaság és a Linnean Society of London tagja.

DE LOMBAERDE, PHILIPPE: a United Nations University Institute on Comparative Regional Integration Studies (UNU-CRIS) igazgatója. Kutatási területei közé tartozik a regionális gazdasági integráció és a nemzetközi kereskedelem.

ELLER GIZELLA: Kimle község polgármestere.

FEJÉRDY TAMÁS: a kőszegi iASK kutatója, és UNESCO tanszék munkatársa. ICOMOS Piero Gazzola-díjas építészmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök, DLA. 1976-tól 2013-ig a magyar műemlékvédelem központi intézményének munkatársa, 2002/2003-ban az UNESCO Világörökség Bizottság soros elnöke, a BME c. egyetemi docense, a Pannon Egyetem c. egyetemi tanára.

FÖLDVÁRY TERÉZIA: Sárosfa (Szlovákia) község polgármestere.

FRIEDLER FERENC Széchenyi-díjas matematikus, egyetemi tanár. A matematikai modellezés és optimalizálás, és ezek mérnöki alkalmazásainak kutatója. A Pannon Egyetem korábbi rektora, 2023. február 1-től a Széchenyi István Egyetem tudományos elnökhelyettese és rektora.

FÜLÖP BENCE: az iASK korábbi ösztöndíjas kutatója, okleveles építőmérnök, térségi környezeti és vízrajzi rendszerek változásával, menedzselésével foglalkozik. A Trinity Enviro Kft. és az Alkalmazott Víz tudományi Intézet vezetője.

GELENCSÉR ANDRÁS: akadémikus. Levegőkémikus, a Pannon Egyetem környezettudományi Intézetének egyetemi tanára, az MTA-PE Levegőkémiai Kutatócsoport vezetője, a Pannon Egyetem volt rektora. Fő kutatási területe a döntően levegőszennyezésből származó kicsiny részecskék, az ún. légköri aeroszol részecskék tulajdonságainak, forrásainak és légköri átalakulásainak tanulmányozása.

GRIMAZ, STEFANO: Senior kutató az Udinei Egyetemen, az Interdiszciplináris Biztonsági és Védelmi Laboratórium (SPRINT-Lab) igazgatója a Műszaki és Építészeti Tanszéken. Kutatásai a biztonságkezelésre összpontosítanak, különös tekintettel a szeizmikus kockázatokra, a munkahelyi biztonságra és környezetvédelemre. Jelenleg az olasz Belügyminisztérium által létrehozott műszaki-tudományos bizottság tudományos koordinátora a vészhelyzeti beavatkozások biztonságosságának biztosítására. Az UNESCO tanácsadója, a ResiliEnhance platform, az UNESCO tanszékek kelet- és közép-európai hálózata létrehozásának kezdeményezője.

GUTOWSKI ROBERT: Ybl Miklós-díjas építész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja. A Kőszeg-Kraft program során megújult több épület (Szemző-ház, Festetics palota, Benedict Hotel) építész tervezője.

HANKÓ BALÁZS: kultúráért és innovációért felelős miniszter, Kulturális és Innovációs Minisztérium.

HELLMUTH KRAMBERGER, ANJA: régész, az Alma Mater Europaea University (Maribor) kutatója és bölcsészettudományi tanársegédje, a Ljubljana-i Egyetem Bölcsészeti Karának docense. Kutatási területei közé tartozik a bronz- és vaskor, valamint az ókori Kelet története.

JAKOBI ÁKOS: az iASK Kraft-Kutatócsoport egykori vezető kutatója, PhD, habilitált egyetemi docens, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Földrajz- és Földtudományi Intézet Földrajztudományi Központjának vezetője, a Regionális Tudományi Tanszék docense.

JELINČIČ, DANIELA ANGELINA: korábbi iASK kutató. 2016 óta az IGCAT (International Institute of Gastronomy, Culture, Arts and Tourism) szakértője. A Zágrábi Nemzetközi Kapcsolatok és Fejlesztési Intézet Kultúra és Kommunikációs Tanszékének vezető kutatási tanácsadója. A kulturális turizmus témakörében az Európa Tanács szakértője, és számos stratégiai kulturális/turisztikai projekt koordinátora.

KATONA LINDA: az iASK munkatársa, az intézetben működő Kraft-kutatócsoport koordinátor projektmenedzsere. 2022 óta az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szociológia Doktori Iskolájának doktorandusza. Kutatásaiban a regionális identitás kialakulásával és formálódásával foglalkozik.

KEREKES SÁNDOR: az iASK kutatója, a Budapesti Corvinus Egyetem volt rektorhelyettese, a Környezetgazdaságtani és Technológiai Tanszékének egyik alapító professzora. Neumann János Egyetem, az ELTE, a Corvinus Egyetem és a MATE Kaposvári Campusának oktatója, az utóbbi két intézmény doktori iskoláiban jelenleg is témavezető.

KÉZAI PETRA KINGA: az iASK korábbi ösztöndíjas kutatója, egyetemi adjunktus, a Széchenyi István Egyetem Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar Vezetéstudomány és Marketing Tanszék munkatársa. 2020 óta a HUN-REN Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont tudományos segédmunkatársa.

KOMLÓSI LÁSZLÓ: a Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Programjának vezetője. Kutatási területei közé tartozik a szervezeti kommunikáció és a kognitív nyelvészet.

KORPONAY ZSÓFI: énekes, grafikus és illusztrátor. A jazz műfajában tevékenykedik, és számos koncerten lépett fel itthon és külföldön egyaránt. Emellett tervezőgrafikusként és illusztrátorként is ismert, többek között az OkosMese illusztrátora. Munkásságát a kreativitás és a művészi sokoldalúság jellemzi. Rendszeresen tart énekoktatást és mesterkurzusokat.

KOVÁCS ÁGNES: irodalomtörténész, az iASK kutatója és az Agota Kristof kutatócsoport tagja. 2011-ben védte meg doktori értekezését az ELTE BTK Irodalomtudományi Doktori Iskolájában. Kutatási területei közé tartozik az irodalomelmélet, a kortárs magyar irodalomtörténet, valamint az irodalom és medialitás kapcsolata.

MAGASHÁZI ANIKÓ: közgazdász, üzleti szakmai életpálya után váltott az akadémiai terület felé és PhD fokozatot szerzett a Budapesti Corvinus Egyetemen. Az iASK kutatója és a nemzetközi kapcsolatok terület vezetője. Dél-Kelet-Ázsiáról, Közép-Kelet-Európáról publikál, Szingapúrról írt könyve magyar és angol nyelven is megjelent.

MÁRKA SZABOLCS: az iASK Tanácsadó Testületének tagja, a Columbia Egyetem fizika professzora és a Columbia Experimental Gravity Group vezetője. A Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerzett diplomát, majd a Vanderbilt Egyetemen PhD fokozatot. A Blavatnik-díj kitüntetettje és számos díj társdíjazottja, köztük a Breakthrough Prize in Fundamental Physics és a Gruber Cosmology Prize. A kozmikus gravitációs hullámok első közvetlen megfigyelésének részese; széleskörű kutatásai az asztrofizikától a biofizikáig terjednek.

MÁRKA ZSUZSA: a Columbia Egyetem Asztrofizikai Laboratóriumának tudósa, ahol a LIGO (Laser Interferometer Gravitational-wave Observatory) projekten dolgozik, amely 2016-ban jelentette be a kozmikus gravitációs hullámok első közvetlen észlelését. Kutatásai a gravitációs hullámok és a nagy energiájú neutrínók közös keresésére összpontosítanak.

MARKOVITS ALÍZ: a Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa program vezérigazgatója, a Pannon Egyetem címzetes egyetemi docense. A kőszegi Felsőbbfokú Tanulmányok Intézetének korábbi fejlesztési vezetőjeként tapasztalatot szerzett a regionális fejlesztési projektek tervezésében, megvalósításában és ellenőrzésében. Kiemelt feladata volt az intézetben kidolgozott Kraft koncepció gyakorlatba átültetése, a „Kreatív Város – Fenntartható Vidék Kőszeg város példáján”.

MÁTAY MÓNICA: történész, az iASK kutatója, a Beszélő Házak sorozat szerkesztője. Habilitált egyetemi docens az ELTE Bölcsészettudományi Kar Történeti Intézetében. Kutatási területe a modern európai társadalom- és kultúrtörténet.

MATYASOVSZKY-NÉMETH MÁRTON: az iASK kutatója, a Bibó István Szakkollégium igazgatója. Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karának egyetemi adjunktusa. Kutatási területei közé tartozik a jogelmélet és a jogszociológia.

MAYER GÁBOR: területfejlesztésért felelős államtitkár, Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium.

MISZLIVETZ FERENC: a kőszegi Felsőbbfokú Tanulmányok Intézetének (iASK) alapítója és igazgatója, Jean Monnet professzor, a Pannon Egyetem Kőszegi Kampuszának egyetemi tanára, a KRAFT (kreatív város, fenntartható vidék) innovatív, regionális fejlesztési koncepció kidolgozója. Kutatási területei: a demokrácia elmélete és gyakorlata, a civil társadalom, Közép-Európa és Európa-tanulmányok, globalizáció, fenntarthatóság.

MIZSEI ZOLTÁN: az iASK zenei kutatója, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzenei Tanszék docense. Fő kutatási területe a zenei örökség és hangtájkép. Hangzó Város névvel dolgozott ki kutatási-alkotói-zenei továbbképző módszert.

MORVAY SZABOLCS: az iASK Kraft-Kutatócsoport vezető kutatója, emellett egyetemi adjunktus a Széchenyi István Egyetemen, ahol Regionális gazdaságtant tanít. A Magyar Regionális Tudományi Társaság tagja. Kutatási területe a kultúraalapú városfejlesztés.

MÜLLER, BERNHARD: Wiener Neustadt korábbi polgármestere és az Urban Forum alapítója. Jelenleg az Urban Forum főtárgyára, ahol városi és regionális fejlesztési kérdésekkel foglalkozik. Az Urban Forum célja, hogy elősegítse a városi térségek fenntartható fejlődését és támogassa a városok érdekképviselését.

NAGY IVÁN: a dunaszerdahelyi Csallóközi Múzeum (Szlovákia) igazgatója, kurátora és etnológusa. A néprajz, valamint az etnomuzikológia területén szerzett elismertséget. Kutatási területei közé tartozik a hangszeres népzene és Csallóköz helytörténete.

NÁRAI MÁRTA: a Széchenyi István Egyetem Szociális Tanulmányok és Szociológia Tanszékének docense. A Községi és civil tanulmányok mesterszak szakfelelőse, szakterülete a társadalomtudományi szociológia. [A Civil Szemle](#) című folyóirat főszerkesztője 2014-től 2023-ig.

NYUL ZOLTÁN: magasépítésért felelős helyettes államtitkár, Építési és Közlekedési Minisztérium.

PORGA GYULA: Veszprém, Európa Kulturális Fővárosa polgármestere.

RECHNITZER ZSÓFIA: művészettörténész, kurátorként végzett a Magyar Képzőművészeti Egyetemen, majd az University of Warwick-on folytatott műtárgypiaci tanulmányokat.

SZABÓ LAJOS: az iASK korábbi kutatója, a Budapesti Corvinus Egyetem általános és mb. oktatási rektorhelyettese, habilitált egyetemi docense. A Magyar Projektmenedzsment Szövetség alapító tagja. Kutatási területei közé tartozik a stratégiai menedzsment, a stratégiai projektek fenntarthatósága.

SZABÓ MARIANN: iASK kutató, közigazdász, regionális kutató. Gazdálkodás- és szervezéstudományok területén szerzett doktori fokozatot. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem adjunktusa.

TÓTH GERGELY: korábbi iASK kutató, Keszthely város polgármestere.

VÖRÖSMARTY, CHARLES J.: New Yorki City University professzora. Kutatásai a vízkörforgás, az éghajlat, a biogeokémia és az antropogén tevékenységek közötti kölcsönhatások vizsgálatához használt számítógépes modellek és térinformatikai adatkészletek fejlesztésére összpontosítanak. Világszerte sokat tett a társadalom víztudatának fejlesztése érdekében.

Z. KARVALICS LÁSZLÓ: történész, az iASK vezető kutatója, információs társadalom kutató, az MTA doktora. A települési és regionális fejlesztéssel az okos város, az attrakciótervezés, a tudáskormányzás és a kulturális örökség kérdéskörei kapcsán foglalkozik.

kraft

H-9730 Kőszeg,
Chernel u. 14.

contact@iask.hu

+3694200250

www.iask.hu

www.kraftprojekt.hu

iASK
INSTITUTE OF ADVANCED STUDIES K Ő S Z E G